

Spis treści

Wykaz stosowanych skrótów	11
Wprowadzenie	13
Część I	
Antropologia polityczna a badania politologiczne	27
Rozdział 1	
Antropologie i ich relacje	33
1.1. Cztery antropologie	34
1.1.1. Antropologia fizyczna	34
1.1.2. Antropologia kulturowa	37
1.1.3. Antropologia filozoficzna	43
1.1.4. Antropologia teologiczna	49
1.2. Relacje między antropologiami	52
1.2.1. Modele skrajne	52
1.2.2. Modele integrujące	59
Rozdział 2	
Antropologie polityczne	66
2.1. Antropologia polityczna jako subdyscyplina antropologii kulturowej	69
2.1.1. Klasyczna antropologia polityczna	70
2.1.2. Współczesna antropologia polityczna	77
2.1.2.1. Antropologia kontynentalna: „badanie ku górze” (studying up)	77
2.1.2.2. Antropologia anglosaska: „badanie przez” (studying through)	81

2.2. Antropologia polityczna jako antropologia filozoficzna	87
2.2.1. Geneza i cel antropologii politycznej	88
2.2.2. Metodologia i teoria człowieka	91
2.2.3. Polityczność antropologii	96
2.3. Antropologia polityczna a antropologia teologiczna	100
2.3.1. Antropologiczny zwrot chrześcijaństwa	102
2.3.2. Zdolność poznania moralnego a prawo jako fundament państwa	106
2.3.3. Grzech pierworodny a rola religii we wspólnocie politycznej	108
Rozdział 3	
W kierunku politologicznego ujęcia antropologii politycznej	112
3.1. Badania politologiczne a pytanie antropologiczne	113
3.1.1. Przedmiot badań politologicznych	113
3.1.2. Metodologiczne nurty badań politycznych	125
3.2. Perspektywa systemowa	130
3.2.1. Istota podejścia systemowego	132
3.2.2. Zastosowania podejścia systemowego w politologii	135
3.3. W kierunku głębokiej analizy systemowej	138
3.3.1. Kultura w analizie systemowej	138
3.3.2. Perspektywa metodologiczna i ramy czasowe	141
3.3.3. Metodyka badań	146
3.3.3.1. Techniki badań antropologicznego wymiaru idei politycznych	147
3.3.3.2. Techniki badań antropologicznego wymiaru polityki Unii Europejskiej	149
Część II	
Spór antropologiczny w europejskiej myśli politycznej	157
Rozdział 4	
Dwie wizje polityki i dwie wizje człowieka	163
4.1. Ograniczona i nieograniczona wizja polityki	164
4.2. Antropologiczne źródła politycznych wizji	169
4.2.1. Antropologia ograniczona	170
4.2.2. Antropologia nieograniczona	172
4.3. Blaski i cienie teorii Sowell	176

Rozdział 5	
Antropologia ograniczona	183
5.1. Ku adekwatnej teorii ograniczoności	184
5.2. Doświadczenie antyczne	188
5.3. Tradycja chrześcijańska	192
5.3.1. Wartość życia a równość godności osobowej	194
5.3.2. Płciowość i małżeństwo	198
5.3.3. Rozumność i społeczność człowieka	201
5.4. Interpretacja liberalna	206
Rozdział 6	
Antropologia nieograniczona	216
6.1. Atomistyczna antropologia „stanu natury”	217
6.2. Płynne człowieczeństwo	221
6.2.1. Zagubiona granica	222
6.2.2. Ideał autentyczności	225
6.3. Racjonalność zamiast rozumności	228
6.3.1. Utylitaryzm jako zniesienie moralności	228
6.3.2. Racjonalność poza strukturą sensu	232
6.4. Antropologia kolektywistyczna	234
6.5. Pierwsze wnioski	240
Rozdział 7	
Antropologia późnej nowoczesności	248
7.1. Antropologiczne znaczenie nihilizmu	255
7.2. Człowiek jako wartość wymienna	260
7.3. Nowa koncepcja płciowości	264
7.4. Podsumowanie	270
7.4.1. Antropologia ograniczona	270
7.4.2. Antropologia nieograniczona	274

Część III

Unijne spory polityczne w perspektywie antropologicznej **279**

Rozdział 8

Wokół polityki moralności **284**

- 8.1. Procesualne podejście do polityki moralności **285**
  - 8.1.1. *Morality policy* a zachowania aktorów politycznych **287**
  - 8.1.2. Polityka moralności a partycypacja **291**
  - 8.1.3. Drogi wyjaśniania anomalii funkcjonalnych **296**
- 8.2. Substancjalne podejście do polityki moralności **298**
  - 8.2.1. Polityka moralności – pozbawiona substancji? **298**
  - 8.2.2. Dwa podejścia do istoty polityki moralności **300**
  - 8.2.3. Synteza dwóch podejść substancjalnych **304**
- Ekskurs: Polityki moralności a religia **310**
- 8.3. Modele antropologiczne a język polityki moralności **314**
  - 8.3.1. Dyskursy bioetyczne **315**
    - 8.3.1.1. Dwa stanowiska **316**
    - 8.3.1.2. Dwa języki **321**
  - 8.3.2. Dyskursy o płciowości **328**
    - 8.3.2.1. Stanowiska wobec homoseksualności **330**
    - 8.3.2.2. Odmienne sposoby rozumienia płci **333**
- 8.4. Pierwotne polityki moralności a kompetencje Unii Europejskiej **340**
  - 8.4.1. Kwestie bioetyczne **342**
  - 8.4.2. Kwestie płciowości i małżeństwa **349**

Rozdział 9

Antropologiczne filary polityki europejskiej **356**

- 9.1. Antropologia praw człowieka **359**
  - 9.1.1. Godność – filar antropologii praw człowieka **362**
    - 9.1.1.1. Prawo do życia jako prawo godnościowe (podstawowe) **365**
    - 9.1.1.2. Godność a inne „dane” antropologiczne **369**
  - 9.1.2. Małżeństwo w logice praw człowieka **372**
  - 9.1.3. Antropologia praw człowieka a modele antropologiczne **374**

9.2. Antropologia praw podstawowych Unii Europejskiej	380
9.2.1. Antropologiczne podstawy unijnej aksjologii	383
9.2.1.1. Karta praw podstawowych	386
9.2.1.2. Traktat o Unii Europejskiej	391
9.2.2. Prawa w logice kompromisu	395
9.2.3. Antropologia praw podstawowych a modele antropologiczne	402
Rozdział 10	
Antropologiczna analiza języka i treści dokumentów Unii Europejskiej	407
10.1. Perspektywa ilościowa	409
10.2. Analiza jakościowa – problematyka bioetyczna	415
10.2.1. Prawa i zdrowie reprodukcyjne i seksualne	416
10.2.2. Aborcja	426
10.2.3. Początek życia ludzkiego	430
10.3. Analiza jakościowa – problematyka płciowości i zachowań seksualnych	437
10.3.1. <i>Gender</i>	438
10.3.2. Orientacja seksualna	448
10.3.3. Homofobia	460
10.4. Pierwsze wnioski dotyczące orientacji antropologicznej Unii Europejskiej	465
Rozdział 11	
Antropologiczna analiza procesów decyzyjnych	468
11.1. Bioetyczne aspekty Siódmego programu ramowego	470
11.1.1. Projekt Komisji Europejskiej	470
11.1.2. Stanowisko Parlamentu Europejskiego	472
11.1.3. Stanowisko Rady Unii Europejskiej	478
11.2. Polityka Komisji Europejskiej względem ochrony życia ludzkiego w fazie prenatalnej	481
11.2.1. Komisja Europejska wobec finansowania działań pro-life i pro-choice	482
11.2.2. Komisja Europejska wobec zakazu finansowania niszczenia embrionów	486
11.3. Horyzontalna dyrektywa antydyskryminacyjna	491
11.3.1. Projekt Komisji Europejskiej	491
11.3.2. Stanowisko Parlamentu Europejskiego	494
11.3.3. Stanowisko Rady Unii Europejskiej	498

11.4. Dwa obszary pierwotnych polityk moralności w trzech sprawozdaniach Parlamentu Europejskiego	501
11.4.1. Sprawozdanie Edite Estreli	502
11.4.2. Sprawozdanie Christiny Zuber	513
11.4.3. Sprawozdanie Ulrike Lunacek	519
11.5. Aborcja w polityce humanitarnej – analiza <i>process-tracing</i>	525
11.5.1. Punkt wyjścia: stanowisko względem zbrodni w Kongu	526
11.5.2. Reorientacja debaty: rola Wielkiej Brytanii i niejednoznaczność Komisji Europejskiej	530
11.5.3. Proaborcyjne stanowisko Parlamentu Europejskiego	533
11.5.4. Polityczna presja na Komisję Europejską	536
11.5.5. Zmiana stanowiska Unii Europejskiej	542
Zakończenie	548
Bibliografia	558
1. Dokumenty polityczne i akty prawne	558
2. Źródła danych na temat głosowań i danych statystycznych	569
3. Inne źródła oraz prace naukowe	572
4. Publicystyka, materiały informacyjne i medialne	598
Informacja o metodologii i interlokutorach wywiadów pogłębionych (IDI)	603
Spis schematów, tabel i wykresów	604
Summary	606